

ಗದ್ಯಪಾಠ - ಊರು ಭಂಗ - ಭಾಸ

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಭಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಕಾರ .ಇವನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಪೂರ್ವ ಸುಮಾರು ೩೦೦. ಈತ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದವನು. ಇವನು ೨೫ ರಿಂದ ೩೦ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಯೌಗಂಧರಾಯಣ ,ಸ್ವಪ್ನವಾಸವದತ್ತ ,ಚಾರುದತ್ತ ಇವು ಬೃಹತ್ಕಥೆ ಆಧಾರಿತವಾದವು. ಪ್ರತಿಮಾ ನಾಟಕ ,ಅಭಿಷೇಕ,ಯಜ್ಞಫಲ ಇವು ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಪಂಚರಾತ್ರಾ ,ಮಧ್ಯಮ ವಾಯೋಗ ,ದೂತವಾಕ್ಯ ,ದೂತ ಘಟೋತ್ಕಚ ,ಕರ್ಣಭಾರ , ಊರುಭಂಗ ಮಹಾಭಾರತ ಆಧಾರಿತ ನಾಟಕಗಳು.

ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ದುರ್ಯೋಧನನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ ಭೀಮನನ್ನು ಏನೆಂದು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾನೆ ?

ಉ: ದುರ್ಯೋಧನನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ ಭೀಮನನ್ನು ಕಂಡು "ಹೆದರಬೇಡ ಭೀಮ ,ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಯಾವ ವೀರನೂ ಘಾತಿಸುವುದಿಲ್ಲ " ಎಂದು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

೨. ತೊಡೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಲು ಯಾರು ಯಾರು ಬಂದರು ?

ಉ: ತೊಡೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ,ಗಾಂದಾರಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಜಯರು ಬಂದರು .

೩. ದುರ್ಯೋಧನನು ದುರ್ಜಯನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ?

ಉ: ತನಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿರುವಂತೆ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದು ಅಜ್ಜಿ ಕುಂತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಧೌಪದಿಯಿಬ್ಬರನ್ನೂ ತಾಯಿಯಂತೆಯೇ ಪೂಜಿಸು ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ದುರ್ಜಯನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದನು .

೪. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ "ತಾನು ಏನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ?

ಉ: ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ತಾನೀಗ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವನ್ನೇ ಉತ್ಪಾಟನ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ .

೫. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ನಿನ್ನ ದರ್ಪವೆಲ್ಲವೂ ಮುರಿದುಬಿತ್ತೇ " ಎಂದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ?

ಉ: ರಾಜನಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವೇ ಶರೀರ ,ಈ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡದ್ದು. ಧೌಪದಿಯ ಮುಂದಲೆವಿಡಿದೆಳೆದಾಡಿದವು, ಪಗಡೆ ಆಟದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರನೆ ತಿರುಗಾಡಿಸಿದೆವು .ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ದರ್ಪವನ್ನು ಮುರಿದರೆಂಬ ಮಾತು ಅತ್ಯಲ್ಪವಲ್ಲವೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡು ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ .

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು- ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನು ಹೇಳಿದನು ?

ಉ: ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಯ್ಯಾ ,ಬೇಡ ,ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ .ಅಭಿಷಿಕ್ತ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಕರ್ಣನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದನು ; ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ದೇಹಪಾತವಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಗತಿಸಿ ಹೋದರು. ನನ್ನ ಗತಿಯೂ ಹೀಗಾಯಿತು. ಗುರುಪುತ್ರ ಇನ್ನು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಸಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು .

೨. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಧನುಷ್ಠಂಕಾರ ಕೇಳಿದ ಬಲರಾಮನು ನುಡಿದ ನುಡಿಗಳೇನು ?

ಉ: ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಧನುಷ್ಠಂಕಾರ ಕೇಳಿದ ಬಲರಾಮನು ಅಹ!ವೈರವು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತಲ್ಲಾ !ಇದೆಲ್ಲಿಯದು ಶಬ್ದ ? ರಣದುಂದುಭಿಗಳ ಮೊಳಗು ನಿಂತು ಮೂಕವಾದ ,ಬಾಣ -ಕವಚ -ಚಾಮರ -ಛತ್ರಗಳು ಚೆಲ್ಲಿರುವ ,ಯೋಧರೂ ಸೂತರೂ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವ ಈ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧನುಷ್ಠಂಕಾರದಿಂದ ಕಾಗೆಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ,ಆಕಾಶದ ತುಂಬ ಚದುರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೩. ದುರ್ಜಯನು ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ?

ಉ: ಅಹ! ಈ ಚೆಣ್ಣನೂ ಬಂದ ! ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಪುತ್ರ ಸ್ನೇಹವು ನನ್ನನ್ನೀಗ ದಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಈ ಹಸುಳೆ ದುರ್ಜಯನು ದುಃಖ ಎಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯ.ಸೋತುಬಿದ್ದು ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಏನೆಂದಾನೋ ಎಂದು ದುರ್ಜಯನು ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವನು.

೪. ಪಾಂಡವರು ತನ್ನ ದರ್ಪವನ್ನು ಮುರಿದರೆಂಬ ಮಾತು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಎಂಬುದನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ ?

ಉ: ರಾಜನಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವೇ ಶರೀರ ,ಈ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡದ್ದು. ಧೌಪದಿಯ ಮುಂದಲೆವಿಡಿದಳೆದಾಡಿದವು, ಪಗಡೆ ಆಟದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರನೆ ತಿರುಗಾಡಿಸಿದವು .ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ದರ್ಪವನ್ನು ಮುರಿದರೆಂಬ ಮಾತು ಅತ್ಯಲ್ಪವಲ್ಲವೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡು ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಎಂಟು -ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

೧. ದುರ್ಯೋಧನನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ -ದುರ್ಯೋಧನರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಭೀಮನ ಗದಾಪ್ರಹಾರದಿಂದ ತೊಡೆಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಧಾರಿಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬಂಗಾರದ ಕುಂಭದಂತೆ ಧೋರೋದಾತ್ತನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನು ಮುರಿದುಬಿದ್ದ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಲಾಳಮುಂಡಿಗೆಯಂತೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆಂದು ಶೋಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ದುಃಖಿಸುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಳಿದಾಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವೀರ್ಯ ಬಲೋತ್ತೀಕ್ಲರಾಗಿ ಯುದ್ಧಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ನೂರು ಜನರೂ ಹತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೊಬ್ಬನೂ ಗತಿಸಿದರೆ ಸರ್ವನಾಶ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ .ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಹತನಾದನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ , ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಯಾವ ಘನತೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನೋ ಅದೇ ಘನತೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ದುರ್ಯೋಧನ. ಹುಟ್ಟುಕುರುಡನೂ ,ವೃದ್ಧನೂ ಆದ ನನಗೆ ಬಾಳಿನ ಆಶೆ ಇಂಗಿಹೋಗಿದೆ . ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಪುತ್ರಶೋಕವು ನನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಯಮವನ್ನೂ ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿ ನನ್ನಾತ್ಮವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ

೨. ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ದುರ್ಜಯರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಭೀಮನ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒರಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಧಾರಿಯರ ಜೊತೆ ಬಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗ ದುರ್ಜಯನು ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ ಯಾಕೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವರೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆ ಬಂದೆ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ನೀವು ತಡಮಾಡಿದಿರಿ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಬಂದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ದುರ್ಜಯ. ನಿಮ್ಮ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ದುರ್ಜಯನು ಹೇಳಿದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ತಡೆಯುವನು .ಏಕೆ ತಡೆಯುವಿರಿ ಎಂದು ದುರ್ಜಯನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ನೀನು ಕುಳಿತು ,ಆಡಿ, ಮಲಗಿ ನಿನಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ಈ ತೊಡೆಯು ನಿನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ದುರ್ಯೋಧನ. ಅಪ್ಪಾಜಿ ನೀವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ದುರ್ಜಯನು ಮರುಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ದುರ್ಜಯನು ಕೇಳಿದಾಗ ವೃಕೋದರನನ್ನು ಕೇಳು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ . ಬನ್ನಿ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ನಡೆಯಲಾರೆನು ಎಂದಾಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿರುವಂತೆ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ವಿಧೇಯನಾಗಿದ್ದು ಅಜ್ಜ ಕುಂತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಧೌಪದಿಯಿಬ್ಬರನ್ನೂ ತಾಯಿಯಂತೆಯೇ ಪೂಜಿಸು .ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ಲಾಘ್ಯನೂ ,ಅಭಿಮಾನದೀಪ್ತ ಹೃದಯನೂ ಆಗಿ ಸಮಬಲನಾದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಹತನಾದನೆಂದು ನೆನೆದು ಶೋಕವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು .ರೇಷ್ಮೆ ಧರಿಸಿದ ಧರ್ಮರಾಯನ ನಿಡಿದಾದ ಬಲದೋಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಿಕ್ಕ ಪಾಂಡವರೊಡಗೂಡಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಡು ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ದುರ್ಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು .

೩. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿ ಸಾರುವ ಮೊದಲು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಠಕ್ಕಿಗೊಳಗಾಗಿ ತೊಡೆ ಮುರಿಸಿಕೊಂಡ ಕೌರವನು ನಾನಲ್ಲ , ಶಿಥಿಲವೂ ವಿಫಲವೂ ಆದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಸೂತಪುತ್ರ ನಾನಲ್ಲ. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರ. ನಾನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುರುಕುಲತಲಕಪ್ರಾಯನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರಿಂದ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದನು. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೇನೆಯ ರಾಜರಿದ್ದರು. ಪರಶುರಾಮನ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲಾರದ ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರಿದ್ದರು. ಮಹಾ ಯೋಧಾಗ್ರಣಿಯಾದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಿದ್ದರು. ರಣದ ಮಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥವರಿದ್ದೂ ಸ್ವಯಂ ಅತಿರಥನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕಾಲಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಸೋಲಾಯಿತು. ರಣಾರಣವ ಪಾರಂಗತನಾದ ಕುರುರಾಜನು ಇಳಿಗುರುಳಿದ ಗಜ -ತುರಗ -ನರ-ರಥಗಳ ಪ್ರಾಕಾರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಇಟ್ಟ ಕೀರೀಟ ಕೆಳಗುರುಳಿ ,ಕೆಂಗೂದಲೆಲ್ಲ ಕೆದರಿ ,ಗದೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಂದಾದ ಹುಣ್ಣುಗಳಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿದು

ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕೆಂಪಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಶಯ್ಯೆಯ ಮೇಲಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಡುವಣ ಪರ್ವತವನ್ನೇರಿ ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವ ಸಂಧ್ಯಾವಗಡ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವನು ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿ ಸಾರುವ ಮೊದಲು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಳಿದನು.

ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ ನನ್ನ ಹಲಾಯುಧದಿಂದ ಭೀಮನೆದೆಯನ್ನು ಉತ್ತು ಬರುತ್ತೇನೆ .”

ಉ: ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಭಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಡಾ.ಎಲ್ ಬಸವರಾಜು ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವ ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ಉರುಭಂಗ ಎನ್ನುವ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ : ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧದ ಕಡೆಯ ದಿನ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ನಡುವಿನ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ರಹಸ್ಯ ಸನ್ನೆಯರಿತ ಭೀಮನು ದುರ್ಯೋಧನನ ತೊಡೆಗೆ ಹೊಡೆದನು. ದುರ್ಯೋಧನನು ಉರುಭಂಗವಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೂಗಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಲರಾಮನು ಶತ್ರು ಬಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುಸ್ವರೂಪವಾದ ನನ್ನ ಹಲಾಯುಧವನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೇ , ಯುದ್ಧ ನಿಯಮವನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಭೀಮನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಿದ .ದುರ್ಯೋಧನ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಪ್ರಾಣ ಬಿಗಿಹಿಡಿದುಕೋ .ನನ್ನ ಹಲಾಯುಧದಿಂದ ಭೀಮನೆದೆಯನ್ನು ಉತ್ತು ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದನು.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ: ಭೀಮನು ಯುದ್ಧ ನಿಯಮವನ್ನು ಮೀರಿದ ಕುರಿತು ಕೋಪ ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನನ ದುರವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ರೋಶ ಬಲರಾಮನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೨. “ ಅಂತಹವನೂ ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಗೆದ್ದನೆಂದರೆ ನಾನು ಸೋತಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ”

ಉ: ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಭಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಡಾ.ಎಲ್ ಬಸವರಾಜು ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವ ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ಉರುಭಂಗ ಎನ್ನುವ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ : ಯುದ್ಧ ನಿಯಮವನ್ನು ಮೀರಿದ ಭೀಮನನ್ನು ,ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹಲಾಯುಧದಿಂದ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬಲರಾಮನು ರೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದಾಗ ನಾನಿಂದು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಂತಾಯಿತು. ಅರಗಿನ ಮನೆಯಿಂದ ಚತುರತೆಯಿಂದ ಪಾರಾದವನು , ಕುಬೇರನ ಮನೆಯಲ್ಲಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬೀಸಿದ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದವನು , ಹಿಡಿದುಬೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದವನು ಇಂದು ನನ್ನನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಗೆದ್ದನೆಂದರೆ ನಾನು ಸೋತಂತಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವನು.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ : ಭೀಮನು ಯುದ್ಧನಿಯಮ ಮೀರಿ ತೊಡೆಗೆ ಹೊಡೆದುದರಿಂದ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ಒದಗಿತು . ಯುದ್ಧ ನಿಯಮದಂತೆ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ತನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಬಗೆಗಿನ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿಮಾನ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ

೩. “ ನಿನಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ತೊಡೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕಿಲ್ಲವಪ್ಪ !”

ಉ: ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಭಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಡಾ.ಎಲ್ ಬಸವರಾಜು ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವ ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ಉರುಭಂಗ ಎನ್ನುವ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ : ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉರುಭಂಗವಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ನೋಡಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಾಂಧಾರಿಯರು ಬರಲಾಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗ ದುರ್ಜಯನೂ ಬಂದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ದುರ್ಜಯನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಲು ಬಯಸಿದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ತಡೆಯುವನು. ಯಾಕೆ ತಡೆಯುತ್ತೀರೆಂದು ದುರ್ಜಯನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮೇಲಿನಂತೆ ಉತ್ತರಿಸುವನು.

ಸ್ವಾರಸ್ಯ : ತೊಡೆಮುರಿದು ಬಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ ,ದುಃಖವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದು ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ.

೪. “ ಹೋಗು ಮಗನೇ , ಹಾಗೆಂದು ವ್ಯಕೋದರನನ್ನು ಕೇಳು ಹೋಗು .”

ಉ: ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಭಾಸನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಡಾ.ಎಲ್ ಬಸವರಾಜು ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರುವ ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾದ ಉರುಭಂಗ ಎನ್ನುವ ಗದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ : ಭೀಮನ ಗದೆಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿ ಬಂದ ಅವನ ಮಗ ದುರ್ಜಯನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಲು ಬಯಸಿದಾಗ ನೀನು ಕುಳಿತು ,ಆಡಿ ,ಮಲಗಿ, ನಿನಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಈ ತೊಡೆ ನಿನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕಿಲ್ಲವಪ್ಪ ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಆಗ ದುರ್ಜಯನು ಯಾಕೆ ? ನೀವೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುವನು. ತನ್ನ

ತಮ್ಮಂದಿರು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಉತ್ತರಿಸಿದಾಗ ನನ್ನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ದುರ್ಜಯನು ಹೇಳುವನು. ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮೇಲಿನಂತೆ ಹೇಳುವನು .

ಸ್ವಾರಸ್ಯ : ತನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣ ಭೀಮನೇ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕೆಂಬ ದುರ್ಯೋಧನನ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತಪದವನ್ನು ತುಂಬಿರಿ .

೧. ಕುರುಕುಲದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ----- ಕೊಡಲು ಪಾಂಡವ ಮೇಘಗಳು ಜೀವಿಸಿರಲಿ. (ಜಲಾಂಜಲಿ)

೨. ಎರಡು ತೊಡೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ,ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ----- ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟ .(ಅಭಿವಂದಿಸುವ)

೩. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ --- ನನ್ನನ್ನೀಗ ದಹಿಸುತ್ತಿದೆ .(ಪುತ್ರಸ್ನೇಹವು)

೪. ಅಪ್ಪಾಜಿ ,ನಾನು ನಿಮ್ಮ --- ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ .(ತೊಡೆಯ)

೫. ಮೃತ್ಯುಶಯ್ಯೆಯ ಮೇಲಿರುವ --- ಪಡುವಣ ಪರ್ವತವನ್ನೇರಿ ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವ ಸಂಧ್ಯಾವಗಾಢ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವನು . (ದುರ್ಯೋಧನನು)

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎಂದರೇನು ?

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದವು ಕ್ರಿಯಾಪದ .

೨. ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದರೇನು ? ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡಿ .

ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲರೂಪ ಪದಗಳೇ ಧಾತು ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಕೃತಿ

೩. ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತುವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಬಯಸುವ ಧಾತುಗಳು ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳು . ಉದಾ

ರಾಮನು ಗಿಡವನ್ನು ನೆಟ್ಟನು ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟನು ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲ ರೂಪ ನೆಡು. ನೆಟ್ಟನು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಏನನ್ನು ನೆಟ್ಟನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವವಾಗಿ ಗಿಡವನ್ನು ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತದೆ. ಗಿಡವನ್ನು ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಪದವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಐದು ನಿರರ್ಥಕ ಕೊಡಿ .

ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದ ಧಾತುಗಳು ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳು . ಉದಾ

ಕೂಸು ಮಲಗಿತು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಮಲಗಿತು ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಲಗು ಎನ್ನುವುದು ಧಾತು. ಆದರೆ ಮಲಗಿತು ಎನ್ನುವ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಏನನ್ನು ಎಂಬ ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಲಗು ಎನ್ನುವುದು ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು .

ಅದರಂತೆಯೇ ಬದುಕು, ಹೊಳೆ, ಬೀಸು , ಓಡು, ಬೀಳು ಇತ್ಯಾದಿ

೫ .ಕಾಲಪಲ್ಲಟ ಎಂದರೇನು ?

ಒಂದು ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾರೂಪದಿಂದ ಹೇಳುವುದೇ ಕಾಲಪಲ್ಲಟ . ಹೀಗೆ ಕಾಲಪಲ್ಲಟವಾಗುವಾಗ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲೂ ,ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುವವು.

ಉದಾ : ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ - ಅವನು ಒಳಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವನು (ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದಾಗಬೇಕು)

ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲವು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ -ಅವನು ನಾಳೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ (ಹೋಗುವನು ಎಂದಾಗಬೇಕು)

ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಧಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕರ್ಮಕ ಮತ್ತು ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಆಟವನ್ನು ಆಡಿದರು. ಆಡು -ಸಕರ್ಮಕ

೨. ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಬೀಸು-ಅಕರ್ಮಕ

೩. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುತ್ತಿದ್ದವು . ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಡು -ಅಕರ್ಮಕ

೪. ರೈತನು ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುತ್ತಾನೆ . ಉಳು-ಸಕರ್ಮಕ
